

Til lovforslag nr. L 8. Betænkning afgivet af retsudvalget den 13. maj 1986.

Betænkning

over

Forslag til lov om ændring af retsplejeloven

(Politiets anvendelse af agenter som led i efterforskningen af lovovertrædelser)

Udvalget har behandlet lovforslaget i en række møder og har herunder stillet spørgsmål til justitsministeren, som denne har besvaret skriftligt.

Der er stillet ændringsforslag, hvorom henvises til de ledsagende bemærkninger.

Herefter indstiller et *flertal* (socialdemokratiets, det konservative folkepartis, venstres, centrum-demokraternes og kristeligt folkepartis medlemmer af udvalget) lovforslaget til *vedtagelse* med de af flertallet stillede ændringsforslag.

Et *mindretal* (socialistisk folkepartis medlemmer af udvalget) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med de af mindretallet stillede ændringsforslag og har følgende bemærkninger til lovforslaget:

Agenter har så vidt vides ikke hidtil været anvendt i Danmark som led i en systematisk og organiseret efterforskningsaktivitet fra myndighedernes side. Derimod kan der nævnes flere tilfælde, hvor der har været anvendt agenter (eller provokatører) i enkeltsager og så af bagatelagtig karakter. Disse er af den juridiske teori blevet omtalt med stor afstandtagen. (Se herom bl.a. Vagn Greve: »Infiltration og andre utraditionelle efterforskningsmetoder« i Dansk Politi 1976 side 43 f., hvor forfatteren hævder, at disse metoder også er i strid med den almindelige retsbevidsthed, når det drejer sig om bagatelagtig kriminalitet).

Teoriens afvisning af det retmæssige i brugen af agenter har nok hængt sammen med, at der har manglet lovhjemmel for dette alvorlige indgreb i den enkeltes integritet. Men

der har ligget en undertone af afstandtagen fra i det hele taget at tillade infiltration, lokkeduer og agenter. Indtil agenter begyndte at blive anvendt i narkosager, var både disse og andre »utraditionelle efterforskningsmetoder« noget, som danske jurister og andre interesserede medborgere så at sige instinktivt tog moralsk og retlig afstand fra ud fra en grundlæggende opfattelse af kravene til hæderlighed og retssikkerhed i statens egen magtanvendelse.

At hensigten helliger midlet – at de gode intentioner om at beskytte befolkningen imod truende farer skulle legitimere alle mulige former for gedulgte og ellers uacceptable kontrolmetoder – har aldrig været et dansk synspunkt, men er sædvanligvis blevet tillagt totalitære regimer i Øst og Vest med afstandtagende bemærkninger. Fra demokratiske lande som Vesttyskland og USA ved man både fra film og fra seriøse beretninger og videnskabelige undersøgelser, at sådanne metoder skaber større problemer, end de løser: magtmisbrug, korruption, dusørjagt, falske angivelser og justitsmord.

I en lovgivningssituation, hvor man står over for et afgørende retligt og samfundsetisk valg, er det vigtigt, at man tager konsekvensen af denne viden og beslutter sig til at udelukke fremfor at legalisere sådanne politimetoder, uanset hvilken slags kriminalitet der er tale om.

Lovforslaget til retlig regulering af agentvirksomhed i efterforskningen forsvares med, at det skal tjene til at begrænse snarere end at udvide anvendelsen af agenter. Selve reguleringen er imidlertid samtidig en legitime-